

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-04-30
Besvaras senast
2025-05-07 kl. 12.00

Till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1116 Stöd till civilsamhället i länder där demokratiska fri- och rättigheter inskränks

Demokratin är på tillbakagång globalt. I Amnesty Internationals årsrapport 2025 dokumenteras hur fler än 21 länder under året infört ny lagstiftning som begränsar yttrandefriheten, föreningsfriheten och pressfriheten. I flera fall kriminaliseras solidaritet med civilsamhället samt kvinnors och hbtqi-personers organisering, och protester mot korruption eller förtryck möts med våld, godtyckliga gripanden och tortyr.

I Indien använder regeringen bland annat antiterrorlagar för att fängsla journalister och stänga ned människorättsorganisationer. I Georgien har parlamentet röstat igenom en så kallad utländsk agentlag som syftar till att försvåra internationellt finansierat civilsamhällesarbete, efter rysk modell. I Uganda, Egypten och Nicaragua har självständiga människorättsorganisationer förbjudits eller tvingats stänga sina kontor. Amnesty konstaterar att detta inte längre är undantag – det är en global trend.

Rapporten visar även att organisationer som arbetar med känsliga rättighetsfrågor, som kvinnors och hbtqi-personers rättigheter eller miljöförsvare, är särskilt utsatta. De utsätts inte bara för våld och hot från statliga aktörer utan även från företag, miliser och i vissa fall extremistiska grupper. Många tvingas verka i exil eller underjordiskt.

I en tid då demokratins försvarare behöver mer stöd har Sverige genomfört en omläggning av biståndspolitiken som enligt flera rapporter inneburit neddragningar av just det långsiktiga, flexibla stödet till civilsamhället. Organisationer har fått kortare avtal, krav på samverkan med statliga aktörer – även i auktoritära regimer – och minskat inflytande över prioriteringar. Flera tunga aktörer, däribland ForumCiv, Kvinna till Kvinna och Civil Rights Defenders, har varnat för att Sveriges röst för demokrati riskerar att tystna just när den behövs som mest.

Det civila samhället är ofta den sista försvarslinjen mot repression och den första byggstenen i återuppbyggnaden av demokratier. Internationellt bistånd till fria och självständiga aktörer är därför en investering i långsiktig fred, rättvisa och hållbara samhällen. När detta stöd försvagas ökar utrymmet för auktoritära krafter.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Benjamin Dousa:

Vilka åtgärder avser statsrådet, inom ramen för sitt ansvar som biståndsminister, att vidta för att stärka det civila samhället i länder där demokratiska fri- och rättigheter inskränks, och hur motiverar statsrådet att stödet till oberoende organisationer har minskat i regeringens omläggning av biståndet?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck